

Płocka-Wojtala, Agnieszka

**Bronisław Talkowski odznaczony złotą
odznaką „Za opiekę nad zabytkami”**

"Biuletyn Konserwatorski Województwa
Podlaskiego", 21, 2015, s. 281-[285]

Zdigitalizowano w ramach projektu pn. Budowa platformy "Podlaskie Czasopisma Regionalne", dofinansowanego z programu „Społeczna odpowiedzialność nauki” Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (umowa SONB/SP/465121/2020).

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Udostępniono do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

AGNIESZKA PŁOCKA-WOJTALA
Białystok

Bronisław Talkowski odznaczony złotą odznaką „Za opiekę nad zabytkami”

Miło mi przekazać naszym czytelnikom wiadomość, że minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego odznaczył Bronisława Talkowskiego – przewodniczącego Muzułmańskiej Gminy Wyznaniowej w Kruszynianach złotą odznaką „Za opiekę nad zabytkami” w uznaniu jego wieloletnich zasług na rzecz opieki nad zabytkami tatarskimi.

W dniu 8 sierpnia 2015 r. Jerzy Maciejczuk – zastępca Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku, uczestnicząc w obchodach święta Sabantuj w Kruszynianach, wręczył laureatowi odznakę wraz z legitymacją jej nadania.

Pan Bronisław Talkowski od 2007 r. do dziś pełni funkcję przewodniczącego Muzułmańskiej Gminy Wyznaniowej w Kruszynianach, w gm. Krynki. Wśród wielu zadań opiekuje się zabytkowym meczetem i mizarem (cmentarzem).

Drewniany meczet, wpisany do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku z dnia 3 listopada 1960 r. nr KL.III-2/174/60 pod numerem A-62, wzniesiony w 2. poł. XVIII w., jest unikatowym obiektem architektury drewnianej w Polsce. Mimo wielokrotnie przeprowadzanych remontów stan zachowania świątyni w Kruszynianach wymagał kolejnych prac remontowych, m.in. pokrycia dachowego, elewacji, elementów stolarki oraz zabezpieczenia całego obiektu przed pożarem poprzez zainstalowanie stałego urządzenia gaśniczego.

Bronisław Talkowski systematycznie nadzorował wykonanie wszystkich prac, które przeprowadzono w latach 2007-2009.

Meczet w Kruszynianach jest celem pielgrzymek i miejscem, w którym odbywają się najważniejsze uroczystości wyznaniowe Tatarów. Jest również jedną z największych atrakcji turystycznych nie tylko Podlasia, ale całego kraju, odwiedzanym także przez gości zagranicznych.

1. Obchody święta Sabantuj w Kruszynianach, wystąpienie Jerzego Maciejczuka, zastępcy Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku. Fot. P. Biziuk, internetowa gazeta powiatu sokólskiego.

Celebrations of the Sabantuy festivities in Kruszyniany, speech given by Jerzy Maciejczuk, deputy Podlasie Voivodeship Conservator of Historical Monuments in Białystok.

Photo: P. Biziuk, internetowa gazeta powiatu sokólskiego.

Starania i dbałość przewodniczącego Bronisława Talkowskiego o otoczenie meczetu i zachowanie przestrzeni historycznej również zasługuje na uwagę. Zagospodarowano teren wokół świątyni, będący bardzo ważnym elementem w zabytkowym rozplanowaniu ruralistycznym Kruszynian, co wpłynęło na usprawnienie komunikacji wzmożonego ruchu turystycznego we wsi.

Poza drewnianym meczetem wykonywane były prace przy mizarze, zlokalizowanym w niewielkiej odległości od świątyni, wpisanym do rejestru zabytków decyzją Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku z dnia 31 grudnia 1986 r. nr KL.WKZ-5340/20/86 pod numerem A-63. Ten mużulański cmentarz został założony w 2. poł. XVII w., a ogrodzony w XVIII w. murem z kamieni polnych i powiększony w 2. poł. XX w.

Dzięki staraniom Bronisława Talkowskiego w latach 2007-2012 z terenu mizaru usunięto drzewa i krzewy będące w złym stanie zdrowotnym i zagrażające zabytkowym nagrobkom oraz ogrodzeniu. W wyniku tych prac układ przestrzenny cmentarza stał się bardziej czytelny. Powyższe prace umożliwiły również odkrycie najstarszych nagrobków.

Jednocześnie staraniem przewodniczącego, w 2007 r., część nagrobków z mizaru, ujęta w wojewódzkiej ewidencji zabytków, została wpisana do rejestru za-

2. Jerzy Maciejczuk, zastępca Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku przypina Bronisławowi Talkowskiemu złotą odznakę „Za opiekę nad zabytkami”.

Fot. P. Biziuk, internetowa gazeta powiatu sokólskiego.

Jerzy Maciejczuk, deputy Podlasie Voivodeship Conservator of Historical Monuments in Białystok, presents Bronisław Talkowski with a Gold Badge of Merit for the Care of Monuments.

Photo: P. Biziuk, internetowa gazeta powiatu sokólskiego.

bytków ruchomych decyzją Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 27 grudnia 2007 r. nr RZ-4011-20/IM-J/07 pod numerem B-169. W kolejnych latach ochroną konserwatorską, poprzez wpis do rejestru zabytków pod numerem B-282, objęto pozostałe nagrobki, a wybrane poddano pracom konserwatorskim.

Kompleksowe prace są wynikiem właściwie rozumianej opieki nad zabytkami, która wraz z ochroną konserwatorską pozwoli zachować je przyszłym pokoleniom. W dorobku kruszyniańskiej Gminy Wyznaniowej, prowadzonej z dużym zaangażowaniem przez pana Talkowskiego, zwraca uwagę również szerzenie wiedzy na temat tamtejszych zabytków oraz ich wartości historycznej i wyznaniowej. Stworzono także możliwość zwiedzania zabytków z tatarskim przewodnikiem oraz wydano w 2009 r. mały przewodnik turystyczny.

W uznaniu wartości historycznych, materialnych i niematerialnych meczetu i mizaru w Kruszynianach a także meczetu i mizaru w Bohonikach, rozporządzeniem prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej został im przyznany w 2012 r. status pomnika historii.

Dorobek Bronisława Talkowskiego – przewodniczącego Muzułmańskiej Gminy Wyznaniowej w Kruszynianach, w zakresie szeroko pojętej opieki nad tatarskimi zabytkami, stawia go w rzędzie osób wyjątkowo dbających o dobro pamiątek przeszłości.

Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków oraz pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Białymstoku, a także zespół redakcyjny „Biuletynu Konserwatorskiego Województwa Podlaskiego” składają panu Bronisławowi Talkowskiemu serdeczne gratulacje i podziękowania za wszelkie dokonania, czego zwieńczeniem jest przyznanie przez ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego złotej odznaki „Za opiekę nad zabytkami”.

066544
II/01908

←
3. Meczet tatarski w Kruszynianach,
elewacja północna, wrzesień 2015 r.
Fot. A. Płocka-Wojtala.

**Tatar mosque in Kruszyniany,
northern elevation, September 2015 r.**
Photo: A. Płocka-Wojtala.

4. Meczet tatarski w Kruszynianach,
widok od strony południowo-
wschodniej, wrzesień 2015.
Fot. A. Płocka-Wojtala.

**Tatar mosque in Kruszyniany, view
from the south-east, September 2015.**
Photo: A. Płocka-Wojtala.